

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **T. P.**, bývajúcej v Ž., zastúpenej JUDr. K. M. P., advokátkou v Ž., proti žalovaným **1/ Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, **2/ Slovenskej republike - Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, **3/ Okresnému súdu Žilina**, so sídlom v Žiline, Moyzesa č. 20, **4/ Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3 C 10/2001, o dovolaní žalovaného 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. októbra 2009 sp. zn. 5 Co 77/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaný 4/ je povinný zaplatiť žalobkyni trovy dovolacieho konania, ktoré tvoria trovy právneho zastúpenia v sume 196,98 € na účet JUDr. K. M. P. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 27. novembra 2008 č.k. 3 C 10/2001-845 uložil žalovanej 1/ a žalovanému 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 300 000 Sk do 3 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Zároveň uložil žalovanej 1/ a žalovanému 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 135 209 Sk, do 3 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Žalovanému 4/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100 000 Sk do 3 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Súd návrh žalobkyne proti žalovanej 2/ zamietol. Vo zvyšku návrh žalobkyne zamietol. Žalovanému 4/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 237 872 Sk, do 3 dní

od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenia § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 54 ods. 3 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, § 5 ods. 1, 2 vyhlášky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské súde, § 7 ods. 1, § 8 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov), čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 3, § 6, § 69 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh žalobkyne v časti smerujúcej voči žalovaným 1/ a 3/ je dôvodný. Súd mal za to, že zo strany žalovaných 1/, 3/ došlo voči žalobkyni k zásahu do jej práva na ochranu osobnosti, konkrétne do práva na ochranu súkromia. Tento zásah spočíval v tom, že zo súdu došlo k úniku informácií, keď sa rovnopis podaného návrhu žalobkyne na rozvod manželstva dostal do dispozícií tretím osobám. Súd v konaní zistil, že žalobkyňa podala na okresnom súde návrh na rozvod v troch rovnopisoch. Svoj návrh na rozvod manželstva odôvodnila skutkovými okolnosťami týkajúcimi sa jej súkromného života s odporcom, teda poukázala na príčiny rozvratu vzťahov medzi ňou a odporcom. Okolnosti uvádzané žalobkyňou v návrhu, boli okolnosťami osobného, resp. intímneho charakteru spoločného manželského života. Únik informácií z predmetného spisu (z návrhu na rozvod), predstavoval zásah spôsobilý negatívne dopadnúť na osobnosť žalobkyne. Súd ďalej v konaní zisťoval, či v prípade uvedeného zásahu do práva na ochranu súkromia žalobkyne možno hovoriť aj o jeho neoprávnenosti. V konaní bolo preukázané, že k úniku informácií zo spisu, resp. strate jedného rovnopisu návrhu na rozvod manželstva došlo v čase, kedy sa predmetný spis nachádzal na Okresnom súde Žilina. Súd sa zaoberal i tým, či k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne došlo pri výkone súdnictva, resp. pri výkone štátnej správy súdov. Na základe vykonaného dokazovania nebolo možné okruh zodpovedných subjektov špecifikovať inak, ako bolo určené vo výroku tohto rozsudku. Za týchto okolností bola daná zodpovednosť žalovanej 1/ (ústredný orgán štátnej správy súdov), ktorej úlohou je vytvárať podmienky na riadny výkon súdnictva a tiež žalovaného 3/, pretože nebolo v konaní vylúčené, že by k úniku informácií z predmetného spisu nedošlo pri výkone súdnictva. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala výlučne priznania peňažnej satisfakcie s poukazom na skutočnosť, že morálne zadosťučinenie aj vzhľadom k dĺžke doby, ktorá uplynula od neoprávneného zásahu, už nepostačuje, pretože bola v značnej miere znížená jej dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Súd dospel k záveru, že žiadosť žalobkyne o peňažnú satisfakciu je dôvodná. Žalobkyňa v období nasledujúcom po neoprávnenom zásahu pociťovala z tohto zásahu psychickú traumu, ktorá

pramenila z jej vnútorného rozhorčenia. Napätie bolo stupňované vzhľadom k tomu, že tento neoprávnený zásah sa nepriamo dotkol všetkých členov rodiny, tzn. manžela a ich dvoch dcér. Takáto situácia bola pre žalobkyňu jednoznačne nepríjemná, pretože pretrvávala dlhšiu dobu. Osobitne súd poukazoval na zložitost' vzťahov, ktoré vznikli následkom týchto skutočností medzi žalobkyňou a rodičmi jej manžela, ako aj na komplikácie v pracovnom uplatnení žalobkyne. Medzi neoprávneným zásahom zo strany žalovaných 1/ a 3/ a porušením práva žalobkyne na ochranu osobnosti bola príčinná súvislost'. Pri určení výšky peňažného zadosťučinenia súd vychádzal zo zákonných kritérií, ktorými sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Ako primeraná sa súdu javila suma 300 000 Sk (vo vzťahu k žalovanej 1/ a žalovanému 3/). Rovnako súd konštatoval, že nárok žalobkyne voči žalovanému 4/ je dôvodný. Zásah do práva žalobkyne na ochranu osobnosti spočíval v tom, že zo strany policajných orgánov došlo k neoprávnenému manipulovaniu s predmetným spisom vo veci podaného návrhu na rozvod manželstva, oboznamovaním sa s jeho obsahom. resp. vyhotovovaním fotokópií z neho, ktoré následne rozposielali iným policajným zložkám, teda rozširovali ho medzi sebou v rámci Policajného zboru Slovenskej republiky, o čom žalobkyňa predložila dôkazy. Tento zásah podľa názoru súdu bol rovnako objektívne spôsobilý negatívne dopadnúť na osobnosť žalobkyne a bol neoprávnený. Medzi neoprávneným zásahom zo strany žalovaného 4/ a porušením práva žalobkyne na ochranu osobnosti bola súdom konštatovaná príčinná súvislost'. Zodpovednosť v danom prípade nesie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (nie Slovenská republika), pretože k porušeniu práva na ochranu osobnosti došlo pri výkone právomoci Policajného zboru Slovenskej republiky. Žaloba vo vzťahu k žalovanej 2/ bola preto nedôvodná. Rozsah náhrady nemajetkovej ujmy súd stanovil aj s prihliadnutím na priznanú náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovaným 1/ a 3/. V tomto prípade bola ujma menšia, lebo informácie zo spisu neprenikli na verejnosť, ale boli neoprávnene rozširované v rámci policajného zboru. Vzhľadom na uvedené súd určil nemajetkovú ujmu na sumu 100 000 Sk. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. (vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/) a § 142 ods. 3 O.s.p. (vo vzťahu k žalovanému 4/).

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaných rozsudkom z 27. októbra 2009 sp. zn. 5 Co 77/2009 rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach potvrdil. Vyslovil, že v časti, v ktorej návrh žalobkyne voči žalovanej 2/ zamietol a v časti, v ktorej návrh žalobkyne vo zvyšku zamietol ostáva nedotknutý. Žalobkyni náhradu trov odvolacieho

konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd v danom konaní postupoval správne a vo veci vykonal i dostatočné dokazovanie a dospel k správne právnemu záveru, že v danom prípade došlo k porušeniu osobnostných práv žalobkyne v zmysle citovaných zákonných ustanovení, ako aj článku 16 Ústavy Slovenskej republiky, keď za toto porušenie žalobkyni priznal primerané zadost'učinenie. Poukázal na to, že žalobkyňa podala na Okresný súd Žilina návrh na rozvod manželstva v troch rovnopisoch. Svoj návrh vzala neskôr späť. Zákonná sudkyňa pri vyhotovovaní uznesenia o zastavení konania zistila, že v spise sa nachádzajú dve vyhotovenia návrhu, pričom z pečiatky súdu na návrhu vyplývalo, že návrh bol podaný v počte 3 ks. Bolo preukázané i to, že žalobkyňa návrh na rozvod odôvodnila skutkovými okolnosťami týkajúcimi sa jej súkromného života s odporcom, teda poukazovala na príčiny rozvratu vzťahov medzi ňou a odporcom, pričom uviedla, že z týchto dôvodov ťažko zvládala situáciu v rodine. Keďže návrh na rozvod bol preukázateľne podaný v troch vyhotoveniach, avšak v spise sa nachádzali len dve vyhotovenia tohto návrhu, bolo bez ďalšieho dokazovania zrejmé, že došlo k úniku informácií z predmetného spisu a to konkrétne už z vyššie spomenutého návrhu. Únik informácií, ktoré obsahoval predmetný návrh, predstavoval spôsobilý zásah negatívne dopadnúť na osobnosť žalobkyne. Odvolací súd poukázal aj na fakt, že spis neobsahoval zápis o tom, že by niektorí z účastníkov konania nazerali do spisu a robili z neho výpisy a odpisy, resp. že by niekto iný než účastník konania tak robil na základe povolenia zákonného sudcu za splnenia zákonných podmienok. V rámci kontroly vykonávanej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky bol tento rozvodový spis vyžiadaný a v priebehu kontroly spis prechádzal cez ruky viacerých zamestnancov a to Okresného súdu Žilina, resp. kontrolnej komisie ministerstva spravodlivosti. Zákonná sudkyňa následne zistila, že v spise sa nachádza už iba jeden návrh. Bolo jednoznačne preukázané, že v predmetnom spise chýba rovnopis návrhu, pričom fotokópiou podaného návrhu na rozvod manželstva disponujú tretie osoby. V takomto prípade je daná zodpovednosť za vzniknutý stav žalovaných 1/ a 3/. Rovnako bola preukázaná neoprávnenosť tohto zásahu ako aj príčinná súvislosť medzi týmto neoprávneným zásahom a porušením práva na ochranu osobnosti žalobkyne. Sumu 300 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy určenú prvostupňovým súdom považoval odvolací súd za primeranú. Pokiaľ išlo o nárok žalobkyne vo vzťahu k žalovanému 4/ rovnako sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa. Uviedol, že policajné orgány neoprávnene manipulovali s predmetným spisom vo veci podaného návrhu na rozvod manželstva a to oboznamovaním sa s jeho obsahom, s vyhotovovaním fotokópií, ktoré boli následne zaslané iným zložkám polície. Teda

rozširovali ho v konečnom dôsledku medzi sebou v rámci Policajného zboru Slovenskej republiky, čím išlo jednoznačne o zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. Zásah bol navyše neoprávnený. Bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi týmto neoprávneným zásahom a porušením práva. Priznaná suma sa taktiež javila odvolaciemu súdu ako primeraná. Čo sa týka spôsobu určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú namietali žalovaní vo svojich odvolaniach, odvolací súd poznamenal, že určenie výšky primeranej náhrady záleží od úvahy súdov, ktoré o náhrade nemajetkovej ujmy rozhodujú. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný 4/ dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec prikázal Krajskému súdu v Trnave na prejednanie ako súdu odvolaciemu alebo aby zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že návrh žalobkyne vo vzťahu k žalovanému 4/ v celom rozsahu zamietne. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. g/ O.s.p. Túto vadu videl dovolateľ v tom, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2003 sp. zn. Nc 31/2003 boli všetci sudcovia Krajského súdu v Žiline vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 Co 66/2003 a vec bola prikázaná Krajskému súdu v Trnave. V predmetnej veci napriek uvedenému rozhodoval senát Krajského súdu v Žiline v zložení : JUDr. Miroslav Jamrich ako predseda senátu a členovia senátu JUDr. Ladislav Mejstřík a JUDr. Eva Malíková. Poukázali aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. apríla 2003 sp. zn. Nc 29/2003, rozhodnutie z 21. októbra 2008 sp. zn. 1 Nc 15/2008. Uviedol, že v čase rozhodovania bol manžel žalobkyne sudcom Krajského súdu v Žiline a o odvolaní v predmetnej veci rozhodovali jeho kolegovia. Takúto situáciu pokladá žalovaný 4/ za neprípustnú. Z uvedených skutočností žalovaný 4/ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania. Vo svojom dovolaní ďalej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pričom v tejto časti sa už ďalej zamerl na posúdenie dôvodnosti nároku žalobkyne vo vzťahu k nemu. Rovnako namietal nesprávne právne posúdenie v časti rozhodnutia o trovách konania. Z obsahu dovolania možno ďalej vyvodit', že dovolateľ namietal aj nedostatočne vykonané dokazovanie.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného 4/ vyjadrila. Navrhla dovolanie odmietnuť pre jeho neprípustnosť a priznať jej vo vzťahu k žalovanému 4/ náhradu trov odvolacieho konania, ktoré zároveň aj vyčíslila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovolateľom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky vyššie uvedených rozsudkov, prípustnosť dovolania preto z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu

rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O.s.p. nenamietal a tieto nezistil ani dovolací súd.

Dovolací súd osobitne skúmal, či konanie nebolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p., ako namietal žalovaný 4/. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že námietka žalovaného 4/ je nedôvodná.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

Z hľadiska vylúčenia sudcu je právne významným vzťah sudcu buď k prejednávanej veci (o ktorý ide v prípade konkrétneho záujmu sudcu na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (ide oň napríklad v prípade rodinného alebo priateľského vzťahu sudcu k účastníkovi konania), alebo k zástupcovi účastníka konania.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) súčasne na druhej strane zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania, prostredníctvom ktorého priamo úprava (zo zákonom predpokladaných dôvodov) pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by

vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý - nie nestranný - sudca.

Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho

stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. **Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu** (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

K námietkam dovolateľa je potrebné uviesť nasledovné. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2003 sp. zn. Nc 31/2003 (č.l. 419 spisu), sudcovia Krajského súdu v Žiline boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 6 Co 66/2003 a vec bola prikázaná na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave. Vo veci samej (o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 25. októbra 2002 č.k. 3 C 10/2001-359) rozhodoval Krajský súd v Trnave. Následne bolo opakovane rozhodnuté o vylúčení sudcov a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2006 sp. zn. 3 Nc 2/2006 tak, že sudcovia Krajského súdu v Žiline Mgr. Kazimíra Hallová, JUDr. Gabriela Veselová, JUDr. Martin Bargel, JUDr. Oľga Belková, JUDr. Elena Brozmanová, JUDr. Erika Čanádyová, JUDr. Mária Dubcová, Mgr. František Dulačka, JUDr. Yvetta Dzugasová, JUDr. Daniel Hudák, JUDr. Zuzana Jančárová, JUDr. Jana Kotrčová, Juraj Krupa, JUDr. Eva Kyselová, JUDr. Jozef Milučký, JUDr. Anna Močková, JUDr. Ivana Nemčeková, JUDr. Katarína Potocká, JUDr. Vladimír Sučík, JUDr. Jana Urbanová a Mgr. Miroslav Šepták boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Sudcovia Krajského súdu

v Žiline **JUDr. Miroslav Jamrich**, JUDr. Štefan Bjalončík, JUDr. Ján Burik, JUDr. Milan Cíbik, JUDr. Táňa Rapčanová a JUDr. Róbert Urban neboli vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Preto následne o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Ružomberok z 11. októbra 2004 č.k. 3 C 10/2001-513 rozhodol Krajský súd v Žiline. Potom, ako bolo vo veci rozhodnuté a to rozsudkom Okresného súdu Ružomberok z 27. novembra 2008 č.k. 3 C 10/2001-845 bol spis na rozhodnutie o odvolaniach účastníkov konania predložený Krajskému súdu v Žiline. Tu treba navyše zdôrazniť, že poučenie v rozhodnutí okresného súdu obsahovalo, že odvolanie voči rozsudku možno podať do 15 dní od doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline, písomne v 5 vyhotoveniach. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie aj žalovaný 4/ bez toho, aby vzniesol námietku zaujatosti, hoci bolo zrejmé, že vo veci bude vzhľadom na neskoršie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o vylúčení sudcov rozhodovať Krajský súd v Žiline. Podľa § 15 ods. 1 O.s.p. bola vec pridelená na rozhodnutie JUDr. Miroslavovi Jamrichovi ako predsedovi senátu a JUDr. Ladislavovi Mejstříkovi, JUDr. Eve Malíkovej ako členom senátu. Títo sudcovia uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2006 sp. zn. 3 Nc 2/2006 vylúčení neboli. Teda vo veci nerozhodovali vylúčení sudcovia. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2003 sp. zn. Nc 31/2003, je potrebné dodať, že záväzný je výrok rozhodnutia a z neho treba vychádzať. Z uvedeného uznesenia vyplýva, že v danom prípade boli **sudcovia Krajského súdu v Žiline vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 6 Co 66/2003 (t.j. len vo vzťahu ku konkrétnemu rozhodnutiu o odvolaní)**, čo vyplýva z nasledovného postupu súdov, konkrétne má dovolací súd na mysli neskoršie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2006 sp. zn. 3 Nc 2/2006. Na rozhodnutia, na ktoré poukázal dovolateľ nemožno v tomto konaní prihliadať. Hlavným dôvodom vylúčenia sudcov v týchto veciach bola skutočnosť, že žalobkyňa bola v predmetných konaniach zastúpená svojím manželom (sudcom). Sám žalovaný 4/ predložil aj fotokópiu vyjadrenia JUDr. Jamricha (č.l. 1011 spisu), ktorý uviedol, že pozná zástupcu žalobkyne, je to jeho kolega a sú v kamarátskom vzťahu. Z tohto dôvodu sa cítil zaujatý. V danom konaní však v čase rozhodovania odvolacím súdom žalobkyňa zastúpená svojím manželom už nebola. Rovnako to platí aj o rozhodnutiach pri ktorých však ide o iný okruh účastníkov konania (t.j. nemožno ich v tomto konaní zohľadniť, napr. ako rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2008 sp. zn. 1 Nc 15/2008, kde samotným účastníkom konania je manžel žalobkyne v tomto konaní).

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

K vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania konkrétnej veci môže dôjsť až vtedy, keď je z objektívneho pohľadu evidentné, že jeho vzťah k danej veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosahuje takú povahu a intenzitu, že napriek zákonom stanovenej povinnosti nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodovať. Pôjde o prípady, kedy pomer sudcu k veci bude vyplývať predovšetkým z priameho právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, napr. keď by sám bol účastníkom konania, alebo keby mohol byť rozhodnutím súdu dotknutý na svojich právach, teda keby inak mohol byť vedľajším účastníkom. Vylúčený je tiež sudca, ktorý získal poznatky o veci iným spôsobom než z dokazovania na pojednávaní (napr. ako svedok vnímal skutočnosti, ktoré sú predmetom dokazovania) alebo ktorý mimoprocesne verejne vyjadril vopred svoj názor na prejednanú vec alebo očakávateľný výsledok. Pomer sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom, vylučujúci ho z prejednávania a rozhodovania veci, môže byť založený predovšetkým príbuzenským alebo jemu obdobným vzťahom k týmto osobám, pričom v konkrétnom prípade môže ísť ako o vzťah priateľský, tak i nepriateľský.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v posudzovanej veci z obsahu dovolania a ani zo spisu nevyplývajú také okolnosti, ktoré by boli objektívne spôsobilé vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline a to predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a JUDr. Evy

Malíkovej. Dovolací súd vyššie uvedené pochybnosti dovolateľa nepovažuje za také, ktoré by mohli mať právnu relevanciu.

Dovolací súd preto dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nie sú dané dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Pokiaľ ide o námietku nedostatočne vykonaného dokazovania, dovolací súd pre úplnosť uvádza, že pokiaľ by súdy prípadne aj rozhodli bez úplných alebo správnych skutkových zistení, neodňali tým žalovanému 4/ možnosť pred súdom konať; na tieto nesprávnosti by dovolací súd mohol vziať zreteľ, len ak by dovolanie bolo prípustné (o tento prípad ale v danej veci nešlo).

Dovolací súd k námietkam dovolateľa ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Dovolateľ napadol aj výrok rozsudku ohľadne trov konania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia aj v tejto časti. Pokiaľ je dovolaním napadnutý aj výrok rozsudku o trovách konania, smeruje jeho dovolanie proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.). Ako je ale výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide (medziiným) o uznesenie o trovách konania. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. teda vylučuje prípustnosť dovolania žalovaného 4/ proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách. Keďže ani

vo vzťahu k tomuto výroku nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania proti tomuto výroku vyvodit' ani z § 237 O.s.p.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p. (v časti trov z § 239 O.s.p.), ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovaného 4/ odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému 4/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania – trov právneho zastúpenia, ktorá spočíva v odmene advokátky za dva úkony právnej služby, prevzatie a príprava veci a vypracovanie vyjadrenia doručeného okresnému súdu 2. februára 2010 (§ 14 ods. 1 písm. a/, b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Základnú sadzbu tarifnej odmeny dovolací súd určil podľa § 10 ods. 8 tejto vyhlášky v sume 91,29 €, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu v sume 7,41 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje za jeden úkon právnej služby spolu 98,50 €, za dva úkony právnej služby je to 197 €. Pretože však žalobkyňa žiada priznať trovy dovolacieho konania v sume 196,98 €, dovolací súd jej viac priznať nemohol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. augusta 2012

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

